

RECENZIA PUBLIKÁCIE

JANA BOULAOUAD a kol. :
FINANČNÍ ŘÍZENÍ VE VEŘEJNÉM SEKTORU - PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI A OBRANY

Hodonín : Petr Brázda – vydavatelství, 2020. 320 s.

ISBN 978-80-87387-73-3

Soňa JIRÁSKOVÁ

Publikácia „Finanční řízení ve veřejném sektoru – Při zajišťování bezpečnosti a obrany“ prezentuje pôvodnú prácu kolektívu autorov Ing. et Ing. Jany Boulaouad, Ph.D., Ing. Lenky Brizgalovej, Ph.D., Ing. Alojza Flachbarta, Ph.D., Ing. Votěcha Müllnera, Ph.D., kpt. Ing. Kamila Nečasa a doc. Ing. Aleša Olejníčka, Ph.D. dlhoročných vysokoškolských učiteľov Katedry riadenia zdrojov Fakulty vojenského leadershipu Univerzity obrany v Brne. Ide o výstup zo špecifického výskumu „Financovanie a ekonomické riadenie pre zaistovanie bezpečnosti a obrany“.

Predmetom záujmu autorov bolo finančné riadenie v inštitúciách patriacich do verejného sektora, pričom akcent je položený na finančné riadenie uplatňované pri zaistovaní bezpečnosti a obrany. Hlavným cieľom publikácie bolo prostredníctvom vhodne zvoleného metodologického aparátu vykonať popis a analýzu vybraných činností finančného riadenia a finančného zabezpečenia v rezorte obrany, pričom autori pri spracúvaní textu vychádzali z poznatkov teórie verejnej ekonomiky, finančného manažmentu a ekonomiky obrany. Všeobecná teória je vhodne doplnená aktuálnymi informáciami a príkladmi o postupoch finančného riadenia v prostredí rezortu obrany Českej republiky.

Problematika je systematicky spracovaná v jedenástich samostatných, logicky na seba nadväzujúcich kapitolách, pričom autori pri jej spracovaní zvolili odvetvový a zároveň prierezový prístup. Obsah spracovanej problematiky je rozčlenený do štyroch tematických celkov, a to: I. Verejný sektor a východiská problému, II. Bezpečnosť a bezpečnostné prostredie, III. Vybrané problémy finančného riadenia a zabezpečenia a IV. Vybrané oblasti ekonomického riadenia.

Autori v monografii začínajú s problematikou verejného sektora. V 1. kapitole - *Špecifiká verejného sektora* – poukazujú na špecifické rysy verejného sektora ako súčasti národného hospodárstva, vymedzujú verejný sektor ako vednú kategóriu, uvádzajú dôvody existencie verejného sektora z pohľadu ekonomických teórií, definujú rozsah, štruktúru a oblasti pôsobenia verejného sektora. Do záveru kapitoly zaradili prípadovú štúdiu „*verejný statok na príklade bezpečnosti a obrany*“. Širšie teoretické vymedzenie obrany ako čistého verejného statku následne umožňuje rozvinúť spracovanie problematiky v 2. kapitole – *Ekonomia a predpoklady zdrojového zabezpečenia obrany*. V úvode tejto kapitoly je definovaná ekonomická bezpečnosť

a jednotlivé faktory, ktoré ju ovplyvňujú. Ďalší text je venovaný hospodárskemu rastu a jeho vývoju v Českej republike. Kapitola obsahuje viaceré grafy zobrazujúce výsledky trendovej analýzy základných makroekonomických ukazovateľov (vývoj HDP, vývoj miery inflácie, vývoj miery nezamestnanosti) a ich vplyv na výšku vojenských výdavkov v Českej republike. Tieto dáta predstavujú vhodný informačný materiál pre potenciálnu realizáciu komparácie vývoja vojenských výdavkov v krajinách V4, prípadne v členských krajinách NATO.

Nadväzujúca 3. kapitola – *Bezpečnosť a jej ekonomický rozmer* – umožňuje čitateľovi pochopiť podstatu a jednotlivé dimenzie bezpečnosti. Text pokračuje 4. kapitolou – *Vybrané faktory bezpečnosti*, pričom sa bližšie venuje globalizácii ako faktoru bezpečnosti a predovšetkým sa zameriava na vojenské výdavky. Tie predstavujú jeden z dôležitých faktorov bezpečnosti, ktorým je potrebné venovať v teórii i praxi náležitú pozornosť.

5. kapitola – *Bezpečnostné prostredie* – popisuje vlastnosti bezpečnostného prostredia a zameriava sa na determinanty, ktoré ovplyvňujú jeho vývoj v súčasnosti.

Tretia tematická časť „Vybrané problémy finančného riadenia a zabezpečenia“ začína pomerne rozsiahlou 6. kapitolou – *Plánovanie a zabezpečenie zdrojov vo verejnom sektore*. Autori v tejto kapitole dávajú do súvislosti jednu zo základných funkcií manažmentu – plánovanie so špecifickou oblasťou finančného riadenia vo verejnom sektore, a to systémom tvorby rozpočtu. Upozorňujú na prepojenie plánovania a rozpočtu vo verejnom sektore, podrobnejšie charakterizujú rozpočet z viacerých uhlov pohľadu, definujú rozpočtovú sústavu a na schéme uvádzajú podobu aktuálne platnej rozpočtovej sústavy v Českej republike. Kapitola zároveň obsahuje základné právne normy upravujúce rozpočtovanie v Českej republike, požiadavky na rozpočtovú zodpovednosť, rozpočtové zásady, ktoré by mali byť dodržiavané pri tvorbe a čerpaní rozpočtu, rozpočtovú skladbu (jednotné triedenie príjmov a výdavkov rozpočtu podľa jednotlivých kritérií). Kapitola zároveň obsahuje i základné metódy rozpočtovania. Samostatná subkapitola je venovaná financovaniu Ministerstva obrany Českej republiky. Túto časť by bolo možné použiť pri komparácii systému financovania rezortov obrany v Českej a Slovenskej republike.

7. Kapitola – *Systém odmeňovania vo verejnom sektore* – sa zaoberá špecifickou oblasťou finančného riadenia zameraného na riadenie personálnych zdrojov. Systém odmeňovania je jedným z rozhodujúcich motivačných faktorov na zvyšovanie pracovného/služobného výkonu pracovnej sily. Autor sa zameriava na špecifické povolanie – profesionálnych vojakov. Okrem základnej štruktúry platu profesionálneho vojaka sú v kapitole uvedené i štruktúry plátov civilných zamestnancov rezortu obrany. Na tejto kapitole možno oceniť, že obsahuje aj popis systému odmeňovania v ďalšom „silovom“ rezorte verejného sektora, a to v rezorte vnútra.

Osobitostiam nákupu v inštitúciách verejného sektora sa venuje 8. kapitola – *Zaistenie nákupu vo verejnom sektore*. Uspokojovanie rozličných potrieb verejných inštitúcií prostredníctvom obstarávania tovaru, služieb a stavebných prác musí byť v súlade s požiadavkami transparentného verejného obstarávania. Text rozoberá podstatu, funkcie a organizáciu nákupu. Záver kapitoly je venovaný problematike vojenskej akvizície.

Monografiu završuje štvrtá tematická časť venovaná vybraným oblastiam ekonomického riadenia. Cieľom štvrtej časti monografie bola snaha o priblíženie vybraných metód rozhodovania a s nimi súvisiacich ekonomických nástrojov. 9. kapitola – *Rozhodovanie a jeho podpora vo verejnom sektore* – čitateľa oboznamuje s teoretickými východiskami rozhodovania. Z nástrojov pre podporu rozhodovania sú priblížené statické a dynamické finančné nástroje. Nasledujúca 10. kapitola – *Analýza nákladov a úžitkov* – je zameraná na objasnenie podstaty špecifického typu ekonomickej analýzy s ohľadom na jej uplatniteľnosť vo verejnom sektore. Autori charakterizujú jednotlivé nákladovo-úžitkové metódy, uvádzajú výhody a nevýhody, silné a slabé stránky pri využívaní jednotlivých metód, prezentujú všeobecný metodický prístup k analýze nákladov a úžitkov verejných inštitúcií. Keďže nákladovo-úžitkové metódy je možné uplatniť vo všetkých oblastiach verejného sektora, záver kapitoly poskytuje návod na aplikáciu metód v prostredí rezortu obrany tak, aby bolo umožnené vybrať správny projekt v rámci vojenskej akvizície s ohľadom na dosiahnutie „hodnoty za peniaze“.

Posledná 11. kapitola – *Vybrané nástroje ekonomického riadenia a ich uplatnenia* – predstavuje základné ekonomické nástroje riadenia – účtovníctvo, kalkulácie a controlling, ktoré by mali pomôcť veliteľom a ostatným zamestnancom rezortu obrany pri racionálnom riadení disponibilných zdrojov.

Podľa môjho názoru je veľmi užitočné, že publikácia obsahuje i glosár, ktorý umožňuje absolventom iných vedných odborov správne pochopiť obsah a podstatu jednotlivých používaných pojmov a následne aj súvislostí medzi rozoberanými problémami. Spracovaný text je písaný jasným a zrozumiteľným spôsobom, názornosť je zvýšená vhodným uvedením schém, tabuliek, grafov a príkladov z praxe.

Záverom možno konštatovať, že publikácia predstavuje ojedinelú prácu orientujúcu sa na špecifický segment verejného sektora, a to na rezort obrany. Spracovaná publikácia splnila ciele, ktoré si predsavzali autori, je určená širokému spektru čitateľov, študentom, autorom odborných a vedeckých publikácií, ale aj odborníkom z praxe. Používatelia v nej nájdu množstvo relevantných informácií využiteľných v štúdiu i pri ich práci.

Ing. Soňa JIRÁSKOVÁ, PhD.

Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika

Demänová 393

031 01 Liptovský Mikuláš

tel.: 0960 42 35 25

e-mail: sona.jiraskova@aos.sk